

Naslov: **KAKO SU ZAVLADALE ŽENE**

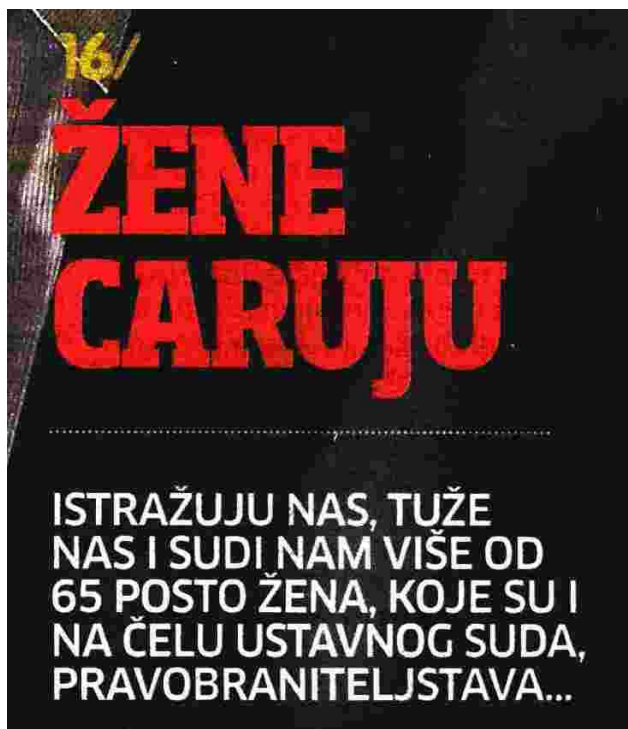
Datum, stranica, autor: 9.3.2013., 1, Marinko Juras

Izvor, država: **Veernji list - Hrvatska - prilog, Hrvatska**

Kategorija: **Ostalo, Tržište rada, Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova**

Površina: 2628,7 cm²

OTS: 399.098 (izvor: Medianet)

ŠEFICE KOJE NAS KONTROLIRAJU

SUTKINJE

70,3% općinske sutkinje
58,0% županijske sutkinje
81,8% upravne sutkinje
68,9% trgovačke sutkinje
64,5% sutkinje Visokog trgovačkog suda
72,9% prekršajne sutkinje
64,4% sutkinje Visokog prekršajnog suda
48,7% vrhovne sutkinje
33,3% ustavne sutkinje

PREDSJEDNICE SUDOVA

prema podacima iz 2010.

Županijski sudovi

Općinski sudovi

Trgovački sudovi

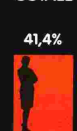
Prekršajni sudovi

DRŽAVNE ODVJETNICE

69,1% općinske
55,7% županijske
75,8% uskočke
47,8% u DORH-u

OSTALE ODVJETNICE

KAKO SU ZAVLADALE ŽENE

**ISTRAŽUJU NAS, TUŽE NAS I SUDI
NAM VIŠE OD 65 POSTO ŽENA, KOJE
SU I NA ČELU USTAVNOG SUDA,
PRAVOBRANITELJSTAVA... ZA JEDNIČKO
IM JE VISOKO OBRAZOVANJE I
KONFLIKTNOST RADNOG MJESTA**

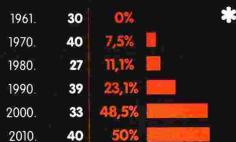
SOCIOLOG LALIĆ: U krizi žene su preuzele osjetljive poslove kojih se mu

Piše: **MARINKO JURASIĆ**

marinko.jurasic@vecernji.net

SUCI VRHOVNOG SUDA

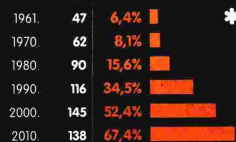
SUCI OPĆINSKOG SUDA

SUCI PREKRŠAJNIH SUDOVA

SUCI TRGOVAČKIH SUDOVA

* postotak žena na prema broju sudaca

ene preuzimaju nadzor i kontrolu u državi. Ustavni sud nadzire sve tri preostale vlasti i na njegovu čelu je Jasna Omejec, dok joj je zamjenica Snježana Bagić iako je 66 posto muškaraca u tom sudu. Odnedavno su sve četiri pravobraniteljice žene, kao i predsjednica Povjerenstva za odustupanje o sprečavanju sukoba interesa i šefica Porezne uprave. Općinskih i prekršajnih sudkinja već je više od 70 posto, blizu tomu su i trgovačke sudkinje, dok je upravnih sudkinja 81,8 posto prema posljednjim podacima Državnog zavoda za statistiku za 2010. godinu. Općenito u državi je 66 posto sudkinja i 65 posto državnih odvjetnica. Zajedničko im je visoko obrazovanje i potencijalna konfliktnost radnog mjesta na kojem se vode "žive" polemike. Primjerice, u USKOK-u, koji se nosi s organiziranim kriminalom i korupcijom, 75 posto je državnih odvjetnica.

ŽENE BORBE NIJE ZA PRAVDU

Isticanje ovih podataka i naša pitanja pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić shvatila je pomalo kao "muško jamranje", pa je smatrala potrebnim da nas upozori kako se ne sjeća da je itko problematizirao činjenicu da Državno sudbeno vijeće ima samo jednu ženu od 11 članova. Ustavni sud četiri žene od 12 članova... Dakako, pravobraniteljica je u pravu, a mi ovdje analiziramo fenomen. U visokoj politici žena nema ni 20 posto, a na lokalnoj razini ni pet posto. Ni u gospodarstvu nije bolje. Što je razlog feminizacije pravosuđa? Je li to posljedica bijega muškaraca u bolje plaćena pravna zanimanja (odvjetništvo) ili možda u većem afinitetu za pravdu, senzibilitetu za slušanje i rješavanje problema drugih, hrabrosti u suočavanju...

– Žene su sklonije prihvatiti zadaće koje predstavljaju borbu za pravdu i pravičnost, sklonije su borbi za ideale te su za to spremne podnijeti i žrtvu. I mali napredak im je satisfakcija za trud koji uloze. Dok su muškarci praktičniji i oni idu tamo gdje će ostvariti veći učinak i veću financijsku korist – mišljenja je odvjetnica Vesna Alaburić.

Sociolog Dražen Lalić smatra da žene preuzimaju osjetljive pozicije kojih se mnogi muškarci klone te da im više odgovaraju poslovi zadataka.

– Žene preuzimaju poslove s većom odgovornošću, usmjeravaju se na teške uloge poput žena u državnim odvjetništvima, dok muškarci preuzimaju ugodnije pozive. Čuo sam da žene u državnom odvjetništvu žrtvuju svoj privatni život radeći do večernjih sati te da neke doživljavaju teške frustracije kad im ukinu presudu u slučaju na kojem su mjesecima radile – ističe Lalić.

Odvjetnica Jadranka Sloković o tomu nam je rekla: – Mislim da su žene u ovakvom poslu pedantne, racionalne, imaju više smisla za poslove koji se svode na komunikaciju. Za suca je vrlo bitno da je racionalan i da ima strpljenja, a žena je to. I žene su bolji studenti, vrednije i više posvećene poslu – kaže Sloković, na što se, ne znajući za stav odvjetnice, svojim razmišljanjima nadovezuje sociolog Lalić: – U dobi između 25 i 35 godina znatno je više diplomiranih žena nego muškaraca i ta kvantiteta na ovaj ili onaj način mora prerasti u kvalitetu. Zatim, možemo govoriti o sindromu

neudanih mladih obrazovanih žena koje smisao života traže u karijeri. Žene su sklonije određenim profesijama. Predajem studentima novinarstva gdje su oko dvije trećine žene, dok je pedagogija ženski studij, a pretpostavljam da je i među studentima prava više djevojačka – kaže Lalić, dodajući kako i obrazovni sustav pogoduje ženama jer one ranije sazrijevaju i stoga postižu bolje rezultate.

Podaci DZS-a u publikaciji "Žene i muškarci u Hrvatskoj 2012." potkrepljuju Lalića. Studij prava 2010. završilo je 72,2 posto studentica, na području obrazovanja ih je 90 posto, a u društvenim i humanističkim znanostima od 73 do 78 posto. Žena više magistrira (55,6 posto) i doktorira (51,1 posto).

Feminizacija pojedinih profesija, što je očito kad je riječ o pravu, globalni je fenomen, a ne hrvatska specifičnost i iznenađna pojava. Šezdesetih godina na Vrhovnom sudu nije bilo nijedne žene, osamdesetih smo imali samo tri vrhovne sudkinje. Žene su ubrzo počele osvajati pravosuđe u devedesetima. U dva desetljeća broj općinskih sudkinja povećao se 22 posto, prekršajnih 14 posto, trgovačkih 33 posto i vrhovnih sudkinja 21 posto. Feminizacija profesija, osobito pravnih, događa se u Francuskoj, Sloveniji, Belgiji... dok je Velika Britanija europski izuzetak gdje je pravosuđe još muški bastion. U analizi feminizacije pravosuđa u Francuskoj, na portalu za sociologiju prava sveučilišta Panthéon-Assas, navodi se kako je pokretač globalnog fenomena feminizacije nekih profesija dostupnost zanimanja ženama. Profesorica Béatrice Majnoni d'Intignano navodi kako je to jedan od najznačajnijih valova s najtežim posljedicama za današnje društvo. To je ilustrirano podatkom da je 1999. u Francuskoj bilo 11,5 milijuna zaposlenih žena, dok ih je 1960. bilo samo 6,5 milijuna. Masovni ulazak žena na tržište rada u sjevernoj Americi i Europi dovodi se u vezu s poopćavanjem kontracepcije, razvojem obrazovanja, rastom tercijarnog sektora i nadasve porastom interesa žena za financijskom neovisnošću. Sociolog Lalić smatra da više čimbenika ima utjecaja na feminizaciju pravosuđa u Hrvatskoj, ali i obrazovanja, medicine...

– Takvi trendovi u obrazovanju, zapošljavanju i karijeri prisutni su od druge polovine devedesetih i to nerjetko dovodi do krize odnosa muškaraca i žena. Obrazovane žene plaše neke muškarce. Oni gube povlaštenu poziciju i u krizi se teže snalaze. Dogodile su se neke promjene, ali mi smo još uvijek tradicionalno maskulinističko društvo u kojem se od muškaraca još očekuje da donose plaću i plaćaju račune. Kriza osobito pogađa muškarce. Trebalo bi pod hitno pripremiti priručnik za psihološku pomoć muškarcima. Kad se dublje sagleda situacija, moguće je uočiti trend da muškarci postaju sve ugroženija vrsta u ovom društvu pa i u civilizaciji zapada – mišljenje je Lalića. S tim u vezi zanimljivo je da su muš-

ŽENE PREUZIMAJU NADZOR U DRŽAVI, OSOBITO PRAVOSUĐE

karci u bolje plaćenom odvjetništvu još u većini (58,6 posto) iako je među odvjetničkim vježbenicima 2010. bilo već 63 posto žena. Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić to ovako tumači: – Prije 15 godina sudacki posao bio je, za tadašnje vrijeme, i dobro plaćen. Isto vrijedi i za poslove u državnom odvjetništvu. Međutim, protekom vremena u komparaciji s plaćama drugih državnih dužnosnika/ca, pa i službenika/ca, plaća više nije bila tako velika, a posao je ostao težak i konfliktan. S takve pozicije su se počeli povlačiti ponajprije muškarci jer je prestala biti društveno cijenjena i iznadprosječno dobro plaćena. Dakle, ako govorimo o feminizaciji pravosuđa, možemo reći da je ono feminizirano samo u najnižem stupnju, ondje gdje se obavlja "rudarski" posao, svakodnevno održavaju rasprave, saslušavaju stranke, pišu zapisnike i presude, dok su muškarci zastupljeniji na višim razinama sudovanja, ondje gdje nema toliko puno ili uopće i nema rasprava i gdje se barata uglavnom spisima – obrazlaže pravobraniteljica Ljubičić.

UTJECAJ TRADICIJE NA PROFESIJU

Odvjetnica Sloković na manju zastupljenost žena u odvjetništvu gleda i s praktične strane: – Advokature se žene čuvaju jer je to drukčije strukturiran posao. To nije idealan posao za žene koje imaju obitelj jer traži angažman bez radnog vremena, i po 12 do 14 sati. Zato je malo žena s malom djecom u advokaturi koja traži odricanje. Dok je sudski posao s fiksnim radnim vremenom idealan za ženu. Ali, i tu se to sve više gubi, osobito kad je riječ o državnoodvjetničkim poslovima. U USKOK-u rade pretežitom mlade žene – primjećuje Sloković. I Višnja Ljubičić je veći broj odvjetnika povezala s usklađivanjem privatnog života i karijere.

– Notorna je činjenica da u našem društvu još prevladava tradicionalna podjela kućanskih poslova te da se žene uglavnom brinu o djeci, starijima i bolesnima, kuhaju, peru, glačaju i spremaju. Stoga je svakako teže ženama uskladiti osobni život s poslovnim, jer se sa stereotipnim poimanjem svoje uloge susreću ne samo u većini segmenata društva nego i vrlo često u vlastitoj kući. Činjenica je i da društvo ne osigurava dovoljnu podršku roditeljima čak ni u obliku dovoljnog broja mjesta u vrtićima. Sasvim je sigurno da karijera jedne žene, u pravosuđu ili drugdje, izravno ovisi o tome ima li podršku obitelji, i to upravo zbog nedostatka potrebnih uslužnih djelatnosti u općinama i gradovima, kao i sklonosti patrijarhalnom doživljaju žene u društvu –

Odvjetništvo nije idealan posao za žene koje imaju obitelj jer traži angažman bez radnog vremena, dok je sudski posao s fiksnim radnim vremenom idealan za ženu

Još uvijek smo tradicionalno maskulinističko društvo u kojem se od muškaraca još očekuje da donose plaću i plaćaju račune. Kriza osobito pogađa muškarce. Oni postaju sve ugroženija vrsta u našem društvu pa i u civilizaciji zapada, kaže Dražen Lalić

NASTAVAK NA SLJEDEĆOJ STRANICI

Pravosuđe je feminizirano ondje gdje se obavlja "rudarski" posao, održavaju rasprave, saslušavaju stranke, donose presude...

Škarci klone. Obrazovane žene plaše neke muškarce koji gube pozicije

Društvo / Fenomeni

DOMINANTNE
Sjedinica Ustavnog suda
Republike Hrvatske
(s lijeva): zamjenica
Snežana Bagić,
predsjednica Jasna
Omejec i sudac
Ivan Matija

I POLITIČARKI TREBA BITI VIŠE, NE SAMO RADI JEDNAKOSTI, VEĆ I ZATO JER ONE BOLJE VODE U KRIZI

upozorava Ljubičić.

Prema vrhu sudbene vlasti udio sutkinja opada tako da je županijskih sutkinja 58 posto, a na Vrhovnom sudu je 43,9 posto žena. Na čelnim pozicijama u sudovima žene su podzastupljene, pa ih je 2010. bilo samo 20 posto na čelu županijskih sudova, dok su na višim sudovima predsjednička mjesta uglavnom rezervirana za muškarce. Dosad je najviše dospjela Ana Garačić kao zamjenica predsjednika Vrhovnog suda.

Odvjetnica Sloković smatra da se tu ne radi o zakidanju žena, s obzirom na to da ih je dosta vrhovnih sutkinja, već da svako napredovanje iziskuje dodatni angažman. Mišljenja je da se tek kod podzastupljenosti na čelnim pozicijama može raditi o tradicionalno većem povjerenju u muškarce, što primjećuje i u odvjetništvu.

POSAO ZA "VELIKE DEČKE"

— Kao žena morate se ipak više dokazivati, kroz to sam prolazila kad sam preuzela Kupreškiće, ali ne vani gdje ne prave razlike. Krivičarski posao je percipiran kao tradicionalno muški i s obzirom na profil ljudi s kojima radite. Pa i među nama ženama kad se pojavi neki slučaj znamo reći: Aha, ovo je posao za "velike dečke". Ponekad se osjeti ta razlika, ali ne znači da je to zadano stanje. Treba se izboriti za sebe i uložiti malo više truda i vremena — kaže Sloković. U haaskom timu obrane Hrvata iz Hercegovine, gdje je i odvjetnica Alaburić, više je žena.

Naše smo sugovornike pitali i vide li u odnosu spolova u sudstvu neki problem. Predsjednik Udruge hrvatskih sudaca Đuru Sessa kaže da suci sude na temelju istih zakona, te iste ili slične naobrazbe, i rezolutno dodaje: — Ili su sposobni, pravilni i stručni ili nisu! Slično razmišlja i odvjetnica Alaburić. — Načelno ne vidim problem niti da treba bilo što nasilno rješavati i prisilno dovoditi u spolnu i rodnu ravnotežu u bilo kom pogledu — rekla

Pogledajte Karamarka i Milanovića. Što su oni nego dva pauza, kod kojih dolazi do izražaja višak testosteronskog prezentiranja, a manjak socijalne osjetljivosti

Naravno da ne postoji "muška i ženska" pravda. Imate samo dobrih i loših sudaca. To je stvar osobe, a ne spola. Način rezoniranja i logika nemaju spol, već su univerzalni!

je odvjetnica, pa smo ironično dometonuli: — Ako se povećaju plaće, i interes muškaraca bit će veći.

No, odvjetnica Alaburić podsjeća da nikad država neće moći plaće u sudstvu dovesti na razinu onih u posredništvu, odvjetništvu i sličnim unosnijim poslovima pravne naravi.

Na upit može li se govoriti o "muškoj" i "ženskoj" pravdi, odvjetnica Sloković kaže: — Naravno da ne, ni u kojem slučaju! Imate samo dobrih i loših sudaca. To je stvar osobe, a ne spola. Ima očitih razlika, žene su racionalnije, kako skrbe za kuću tako skrbe i za predmete, temeljite su... Značajke žena dobre su u sudstvu. Ali, način rezoniranja i logika nema spola, univerzalna je! Jedino što je sudski posao zbog objektivnih zadanosti "ženskiji" posao od advokature — zaključuje odvjetnica Sloković.

SOCIJALNO SENZIBILIZIRANJE

— Naravno da ne postoji "muška i ženska" pravda. Tvrditi takvo što bilo bi diskriminatorno, jer Ustav i Zakon o ravnopravnosti spolova garantiraju jednakost svim muškarcima i ženama. Svaka sutkinja/sudac može donijeti jednako kvalitetnu presudu, neovisno o svom spolu. Tako i percepcija ovisi isključivo o stručnosti i osobnom pristupu poslu, a ne o spolu — obrazložila nam je pravobraniteljica Ljubičić.

Za kraj analize o feminizaciji pravosuđa ostavili smo razmišljanje muškarca, sociologa Lalića, jer sociopolitički dobro zaokružuje temu, a trebali bi ga imati na umu uskoro i birači na lokalnim izborima.

— Naše političke elite su još uvijek dominantno muške i žena bi trebalo biti više na čelnim pozicijama, kako u politici tako i u gospodarstvu, i to ne samo zbog rodne ravnopravnosti jer one imaju veći socijalni senzibilitet i bolje upravljaju u kriznim stanjima kao što je današnje. Na čelu sportskih saveza, gdje se vrte dosta novca i što donosi ugled, nalazi se, koliko znam, samo jedna žena. Pogledajte Karamarka i Milanovića. Što su oni nego dva pauza, kod kojih dolazi do izražaja višak testosteronskog prezentiranja, a manjak socijalne osjetljivosti. Jeste li ikad vidjeli Zorana Milanovića kao lidera socijaldemokrata u Zavodu za zapošljavanje koji je dvjestotinjak metara od Iberova trga. Možete li tamo uopće zamisliti Milanovića ili Karamarka? Ženu već da. Slaba popularnost Karamarka posljedica je i njegova odnosa ne samo prema Jadranki Kosor nego i prema ženama općenito s obzirom na to da su u njegovu užem krugu većinom Vaso Brkić i drugi muškarci. Istovremeno je Vesna Pusić uvjerljivo najbolji član Vlade, ne samo po mom mišljenju. Ili usporedite agilnu Mirelu Holy i njezina nasljednika Zmajlovića, kojega nigdje nema. Dakle, treba nam jin i jang u politici i državi — zaključio je Lalić.

POLITIKA Dominantno muški posao